

SKI HISTORIE- LAG

Kalender 1992

Da Kongen besøkte Kråkstad i 1937

Bildet viser daværende kong Haakon 7. idet han kommer i sin bil A-3 til Holt i Kråkstad.

I tiden 23.–28. august 1937 ble det gjennomført en stor feltøvelse i traktene mellom østre (Spydeberg) og vestre (Ås) linje av Østfoldbanen. Dette var den første øvelsen i dette området siden 1916. I alt deltok ca. 4800 mann, fordelt på infanteri, kavaleri (ca. 1800 hester), artilleri, ingeniør-tropper, flyvere og intendantursoldater. En rekke høyere offiserer var til stede, og da først og fremst daværende konge og kronprins, samt kommanderende general Laake.

Gården Store Holt ble brukt som hovedkvarter for kong Haakon og kronprins Olav. Her disponerte de storstua i de dagene øvelsen varte. De kongelige ankom gården ved 8-9 tiden om morgenen. Eierne av denne Holtgården var den gangen Fritjof Grimstad.

Kråkstad stasjon ble benyttet under trosspetransportene. Det var nok litt av en opplevelse for lokalbefolkningen å følge disse «krigshandlingene». Lite ante man at dette skulle bli en realitet 2 1/2 år senere.

Østlandets Blads utsendte var forøvrig med på det meste som skjedde. En rapportasje fra en flytur over «krigsskueplassen» blir livfullt skildret:

«Gudskjelov blev det selveste Ole Reistad (OL-vinner/sjef for Little Norway under krigen) som skulle føre maskinen. Når man risikerer å se døden i øinene kan det jo være bra å ha godt følge.» Videre heter det: «Over Nærevann begynte vi å dale og fulgte Vannverksled-

ningen innover til Skibyen hvor Reistad hadde lovet mig å få se hjembygda fra et par hundrede meters høide. Stort la-vere har man ikke lov å gå, ellers kan lensmannen komme å ta oss, sa kapteinen. Riktig pent og velstelt så her ut, bortsett fra noen bleier som hang til tørk, minnet stedet om søndagseftermid-dags-gå-bort-stemning».

At befolkningen etter hvert tok det hele med ro, viser følgende fra Ø.B.: «Det smilende landskap og skolebarna på Bjerke minnet dog om alt annet enn krig, og tross maskingeværer og mitral-jøser, bombekastere og tungt artilleri, løbske hester og bomber fra fiendtlige fly, gikk selvbinderen på Nes samtidig med at Ludvig Nordby på Kålstad holdt på med høiingen og griseslaktning fore-gikk på en av nabogårdene så grise-stammens hyl formelig overdøvet kule-nes sang. Lærer Akre av hjulrytterkom-paniet kjørte på rekognosering for å se om det i det hele tatt kunde bli tale om geografi den dag, noget som skolebarn av ymse slag både hilste med glede og beklaget. De som beklaget sig fikk imid-lertid sin mon igjen for gleden av å hilse Hans Majestet, som sammen med sin adjutant kom til Holt gård hvorfra nordpartiets forsvar av stillingen blev le-det.»

Navnet på adjutant og sjåfør klarte ikke Det kongelige slott å hjelpe oss med.

*Informant: Astrid Holt
Kilde: Artikler i Østlandets Blad
Bilde nr.: 178:0001*

Bestilling av bilder

Nesten alle bildene i denne kalenderen er hentet fra fotoarkivet til Ski Historielag og forsynt med registreringsnummer. Hvis du har lyst på en egen kopi av et bilde, kan du henvende deg direkte til:

Fotoavdelingen,
Forbundsmuseet i Akershus,
Postboks 168,
2011 Strømmen.
Tlf. 06-81 40 20

Oppgi hele registreringsnummeret, ønsket størrelse på bildet, navn, adresse og tlf.nr.

PRISLISTE – KOPIER – UMONTERT – SVART/HVITT

13×18 cm	kr. 60,-	30×40 cm	kr. 170,-
18×24 cm	kr. 85,-	40×50 cm	kr. 245,-
24×30 cm	kr. 120,-	50×60 cm	kr. 350,-

Prisen fastsettes etter bildets største lengde, når originalbildet ikke har standard-mål. Utsnitt kan avtales. Større format etter avtale.
Oppklebing på kartong: 50% tillegg
Bruntoning: 100% tillegg.

PRISLISTE KOPIER MONTERT I TRERAMME M/GLASS

13×18 cm	kr. 110,-	30×40 cm	kr. 350,-
18×24 cm	kr. 175,-	40×50 cm	kr. 500,-
24×30 cm	kr. 250,-	Større kopier etter avtale	

Rammene leveres i trehvitt eller brunt – husk å spesifisere!
Bestillingstid ca. 14 dager. Eventuell porto kommer i tillegg.

FORBUNDSMUSEET I AKERSHUS

Tlf. 06-81 40 20
Postboks 168
2011 Strømmen.

Registrering av bilder

Ski Historielag er alltid interessert i flere bilder fra alle kanter av kommunen. Vi vil gjerne komme hjem til deg og notere opplysninger om bildene dine, og låne med bildene for avfotografering.

Ta kontakt med oss, så blir vi enige om en dag det passer for deg med et besøk.

Hovedansvarlig for fotosamlingen: Bjørn Myrvoll, tlf. 87 45 41.

En av Skis mange foregangskvinner

Bildet som er tatt i 1932, viser Anna Thorersen som demonstrerer egne produkter i Samfundssalen i Ski. Det var Freia og Mustad (margarin) som «sponset» demonstrasjonen. Intensjonen var at hun skulle bruke deres råstoffer. For å få folk til å innta sin daglige tran-dose kan det her nevnes at kokesjokoladen var tilsatt tran.

Legg merke til den flotte bryllupskaken som ble laget i forskjellige formstørrelser og deretter montert som bildet viser. Disse formene var forøvrig gammelt arvegods og befinner seg fortsatt i familiens eie.

Anna Thorersen (1881–1966) var en arbeidssom og driftig dame. I tiden 1920–1940 drev hun Ski Fiskematkjøkken i Skogvn. 9. Foruten fiskeprodukter leverte hun også blant annet varm mat og kaker til forskjellige arrangementer. Matkunstens finesser hadde hun lært hos en slektning som drev et lignende foretak i Kristiania.

*Informant: Ragnhild Kristiansen
Bilde fra Biblioteksarkivet*

Klar til tur

Her ser vi familien Thorersen utenfor hjemmet i Skogvn. 9 vintren 1923–24.

Det var den gangen det siste huset før Hebekk-skogen, som vi ser i bakgrunnen.

På ski ser vi Gunhild (Espeli), til høyre for henne, moren Anna og deretter Hjørdis (Thomassen). Bakerst på kjelken sitter Ragnhild (Kristiansen) og foran henne Thora (Thorsvik).

*Informant:
Ragnhild
Kristiansen
Bilde fra
Biblioteksarkivet*

Følgende skiløpere og tilskuere er gjenkjent: Helt til venstre Karl Beck med sjåførlue, dyrlege Th. Hemsen med papirer, drosje- og lastebileier Ole Ruud (nr. 21), (?) Bjertnes, Peder Falkendal (nr. 20), Jacob Kleveland, kjøpmann Chr. Bøhmer (nr. 25), Jorulf Bjørnstad (uten nr.) og litt bakenfor med svart pelslue Johan Olsen i Hol, lokfører og en av leder-

ne innen Ski Arbeiderparti. Kjøpmann Bøhmer drev Ski Handelsforening som seinere ble overtatt av kjøpmann Dahl i begynnelsen av Nordbyveien der SKEIDARHUS nå ligger. Ole Ruud bodde først hos sin søster frk. Anne Ruud i «Wergelands Minde» før han bygget sin vognmannsgård «SIRO» i Nordbyveien 10.

Skiklubben SKIMT holder «Gubberenn»

På samme sted hvor starten til SKI-MILA går idag, står her flere av Skis brave borgere klar til dyst. Dette såkalte «Gubberennet» som ble avholdt her i 1930, var mer å regne for et mosjonsrenn til morskap enn en konkurranse. Også yngre skiløpere var med. En av dem stikker nesa fram fra høyre, men er blitt temmelig uskarp på bildet.

Løypa gikk fra Torget foran Samfundsbygningen opp til Sander og over jordene til Vardeåsen. Den gikk så videre i en sløyfe østover og så tilbake til utgangspunktet.

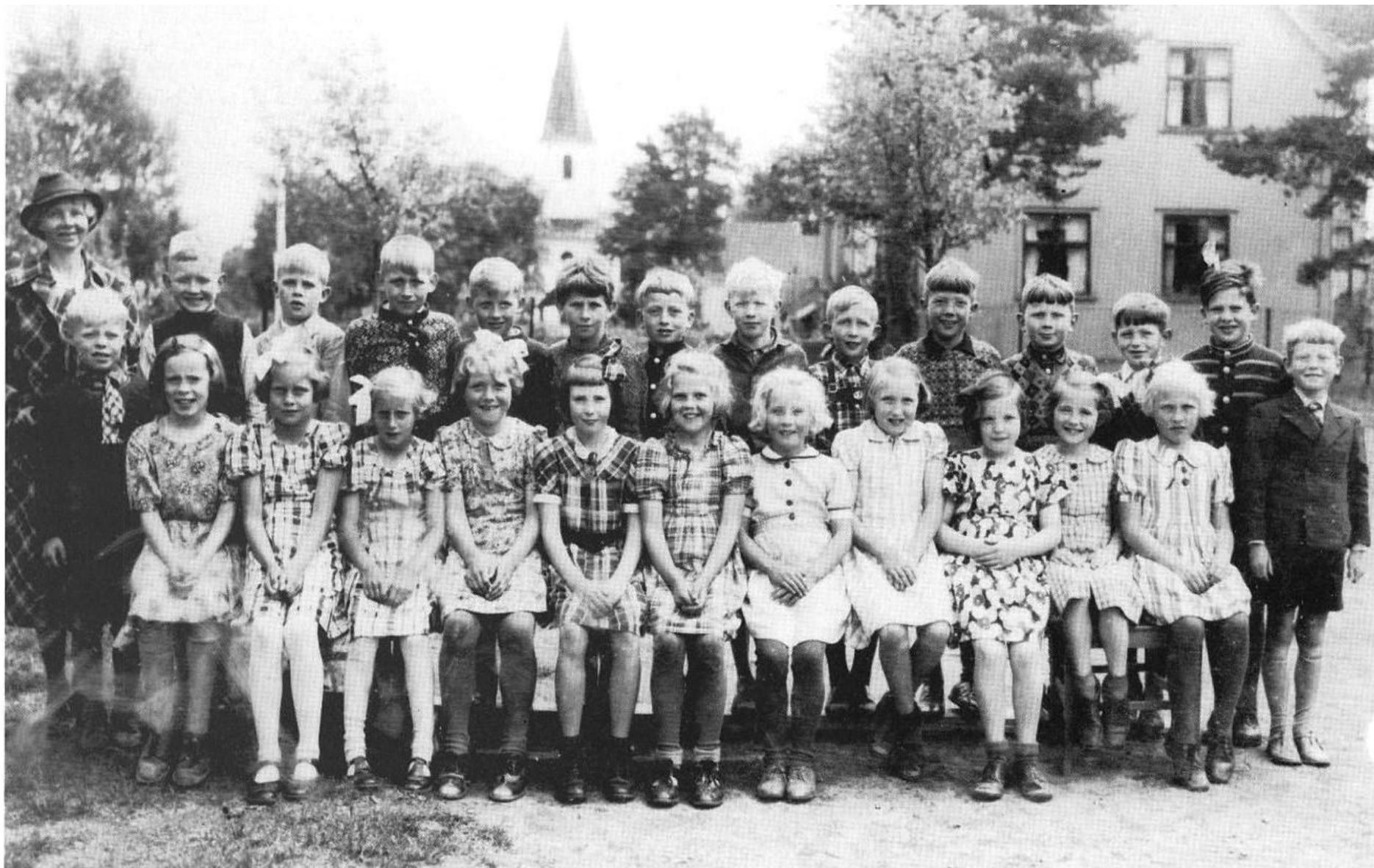
På aketur i 1918

Her kommer litt av søskenflokken på Høybråten i Gjedsjø. Det er Helga, Anna og Bjarne på en skikkelig kjelke, en såkalt fiskekjelke. Det var lenge før rattkjelkenes tid. Denne ble styrt med en lang stang av den som satt bakerst. Bakken de har satt utfor her, er på veien til Gjersenga, men her aker de altså i retning mot Gjedsjøvannet.

Søskenflokken på Høybråten telte ialt 7 og var barna til Magnus som kom fra Sundås i Spydeberg, fergested ved Glomma, og Stina som var fra Åmål i Sverige.

*Informant: Hjørdis Johnsen
Bilde nr: 164:0006*

Bakre rekke: Frk. Hanne Claussen, Jan Fagermoen, Torstein Mortensen, Alf Dahlgren, Sven Hovda, Per Ljungquist, Helge Gulbrandsen, Egil Davidsen, Kjell Hansen, Erling Andresen, Eilif Pedersen, Jan Eriksen, Kjell Andersen, Arne Weyby, Frank Aas.

Sittende foran: Herlaug Kristiansen, Reidun Pettersen, Margit Pettersen, Ingrid Habberstad, Karin Pedersen, Aase Larsen, Ingrid Kristiansen, Anne-Marie Furuseth, Inger Aasen, Eva Eidsvik, Else Johansen.

Kontra skole 1942

Dette bildet feirer snart 50-års jubileum. Vi ser 25 tredjeklassinger i skolegården på Kontra skole.

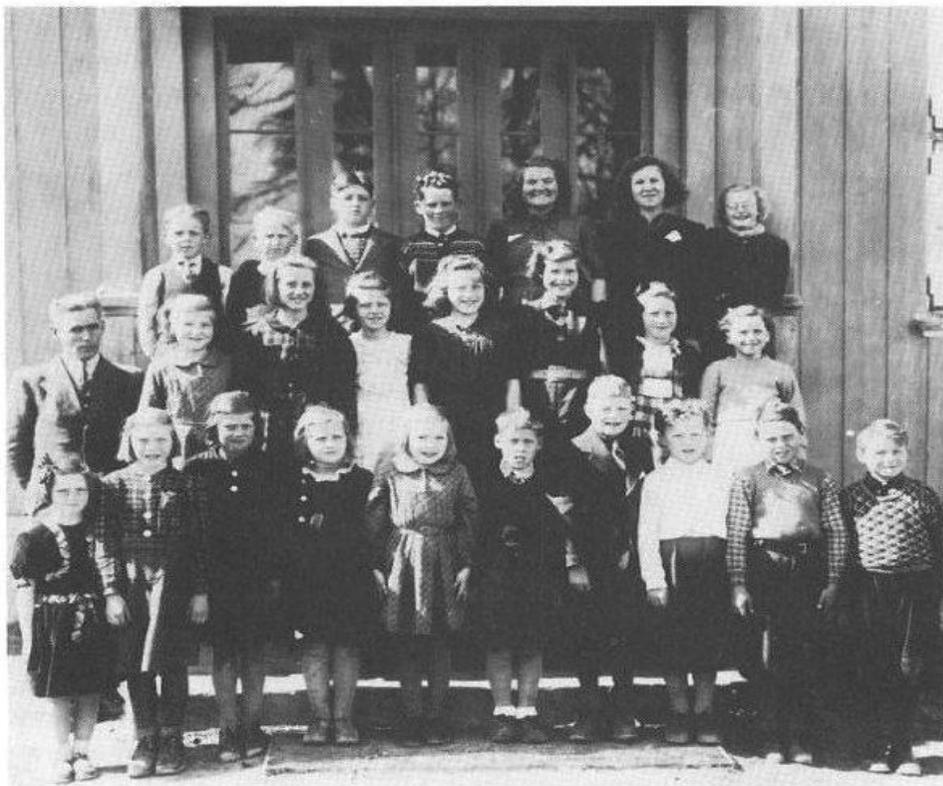
I bakgrunnen ser vi Ski kirke og det gamle kapellet som ble revet i begynnelsen av 60-tallet. Huset nærmest skolen tilhører familien Skoghus.

*Informant:
Ingrid Dahl
Bilde nr.: 105:0002*

Bjerke skole 1941–42

Bjerke skole ligger helt syd i Kråkstadbygda. Den første skolen her ble bygd i 1871 og eksisterer ennå. Den ble en periode brukt til bolighus, men brukes nå av 4H til diverse aktiviteter. Den første læreren på Bjerke skole het Johs. Frogner. Han holdt 24 ukers skole og fikk 36 spd. i årlig kostgodtgjørelse og for renhold.

I 1920 ble det oppført en ny bygning til skolebruk. Det er denne vi ser i bakgrunnen på bildet. Her var det 3 undervisningsrom, lærerrom og en mindre leilig-

het. Fra 1959 har elever fra 4.- 6. klasse gått på Kråkstad skole. Helt stopp ved skolen ble det i 1968 da Ski kommunestyre enstemmig vedtok å overføre samtlige elever til Kråkstad skole.

Siden har skolebygget fungert som et midtpunkt i Bjerkekretsen når det gjelder kultur- og fritidsaktiviteter.

*Kilde: «Kråkstadboka», bind I
Ski skolestyres veiledn.tj.
Bilde nr.: 074:0005*

*Bildet viser elever fra 3.-
7. klasse:*

*1. rad fra v.: Anna Karl-
sen, Anne Østereng, Sig-
rid Josefsen, ?, Anna
Kristiansen, Kåre Falstad,
Thomas Berger, Hans
Haga, Kjell Nøstvedt,
Gunnar Kristiansen.*

*2. rad fra v.: Lærer As-
bjørn Akre, Kirsten Kris-
tiansen, Margit Josefsen,
Ingrid Bakke, Elise
Haga, Elsa Fjeldheim,
Solveig Johansen, Inger
Fjeldheim.*

*3. rad fra v.: Nils Mørk,
Birger Falstad, Arne Rise
Hansen, Knut Nygård,
Marie Johanne Ambjørn-
rud, Ingebjørg Haga, Rut
Huseby.*

*I første rekke: Thordis Riiser (Mysen), Inger Kløvstad (Andresen), Grethe Kolstad (Norum), lektor Åse Viborg Torsen, lektor Osvald Martinsen, Ruth Langseter (Brynildsen), lektor Bent Vale og lektor Thoralf Skraastad.
I bakre rekke: Randi Slagstad (Olafsen), Aud Dahl (Sande),*

vaktmester Asbjørn Lier (halvt skjult, han hadde såvidt en husker, vært dommer), Thordis Zahl Myhre (Grytten), lærer Sigurd Sørhus, Synnøve Langaard (Bühning Andersen), cand.real. Hetland (vikar), lektor Johanne-Marie Gjerløw, Tulla Bjørnstad (Olsen) og Tordis Gausdal (Olavsrud).

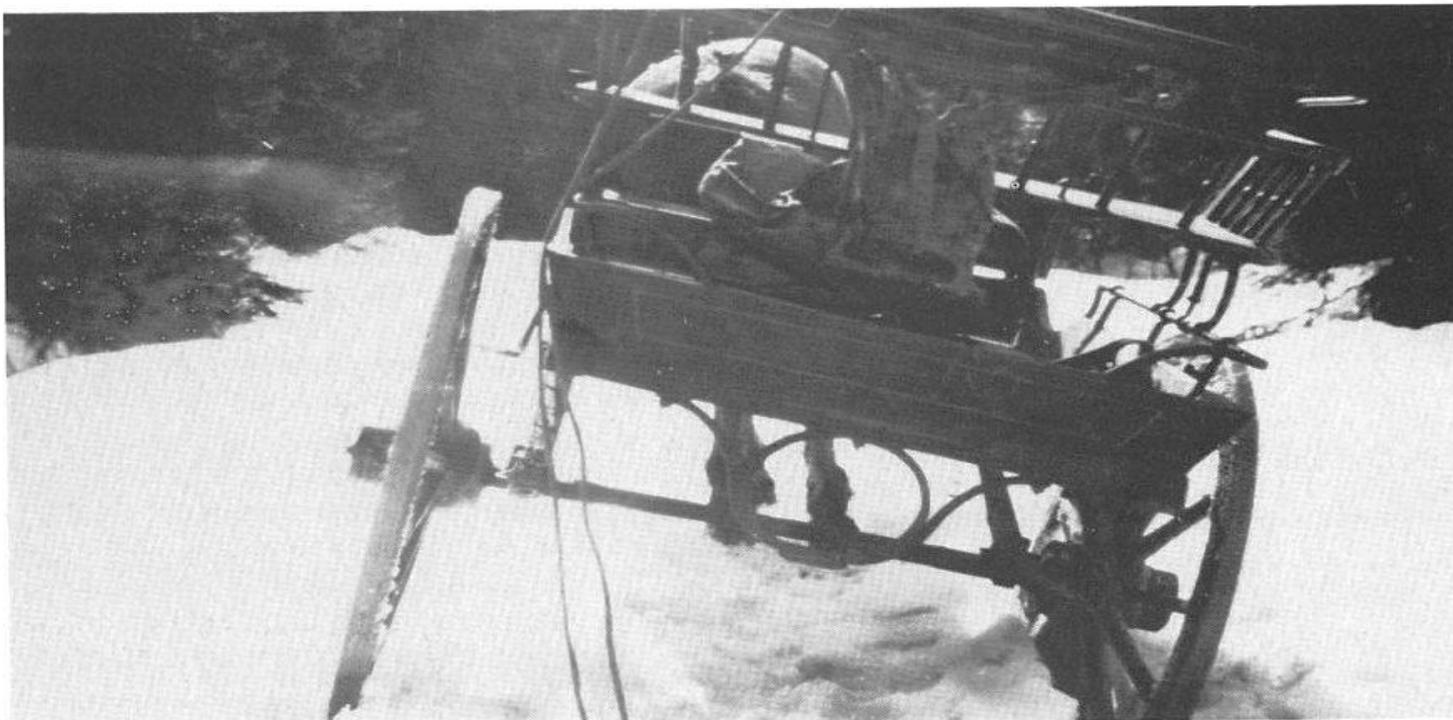
Etter kampen

På den gamle grusbanen i Idrettsparken hadde lærere og elever fra Ski komm. høiere almen-skole satt hverandre stevne. Som et ledd i sin russefeiring våren 1944 hadde jentene i de to avgangsklassene «Store gym» og «Lille gym» utfordret lærerne til håndballkamp. Elevene i den første klassen hadde tatt realskoleeksamen og var nå ved avslutningen av 6 års skolegang. De andre hørte til det første kullet som gikk direkte fra annen real og tok artium på 5 år.

Været hadde ikke vært det beste denne dagen, det høljet ned. Men etter smilene å dømme kunne begge lag ha vunnet!

*Informant:
Inger L. K. Andresen
Bilde nr: 174:0121*

På Karlsrudskogen den 25. April 1931

Hesten og kjerra som her har satt seg fast i den våte og råtne snøen, tilhørte landpostbud Hans Kristian Skoghus. Han hadde postruten fra Ski forbi Nærevannet til Gjedsjø skole. Her møtte alltid bøndene som bodde nær skolen fram. Videre til Boger, Bru og Siggerud skole. Her bød lærer P. H. Smestad og seinere lærer J. A. Haugen på kaffe.

Tilbaketuren gikk over Brubråtán og videre på kjerreveien mot Karlsrud (i nærheten av Sterkerud). Denne veien var ikke brøytet vinterstid. Selv om resten av postruten gikk på bare og fine veier i vårværet,

lå restene av vinteren igjen her, og bildet forteller hvordan hest og mann måtte streve i den råtne snøen.

Postruten fortsatte forbi Eikjol, Rud, Bøler og ned til Langhus før nesen kunne vendes hjemover til Ski. Når postbudet hadde forfall, overtok sønnen Knut, og i sommerferien trådte datteren Margit til på sykkel. Hans Kristian Skoghus var landpostbud på denne strekningen fra 1919 til 1935.

*Informant: Margit Wersland
Bilde nr.: 128:0004*

1. mai-feiring i Ski

Bildet er tatt 1. mai 1934, og viser Tram-gjengen til Ski Arbeiderungdomslag som underholder fra trappa til Folkets Hus. Draktene de bærer er blå skjorter med rødt slips og svarte skjørt/bukser. Tram-gjengen reiste mye rundt i distriktet og agiterte for Arbeiderpartiet med blant annet kampsanger og sketsjer. Øivind Schjønberg var som regel tekstforfatter og instruktør.

Samme år som bildet er tatt, vant de Tram-lagskonkurransen for Akershus AUF. Som belønning reiste de påfølgende år på valgturné i Akershus sammen med blant andre Konrad Nordahl, Oscar Torp og Einar Gerhardsen.

På den tiden ble 1. mai arrangert med Folkets Hus som utgangspunkt. Toget startet med marsj ned til Ski-byen og retur. Her ble det holdt appell og hovedtale med påfølgende underholdning, leker for barna, turnoppvisning av Fremad (arbeider-idrettslaget i Ski) m.m.

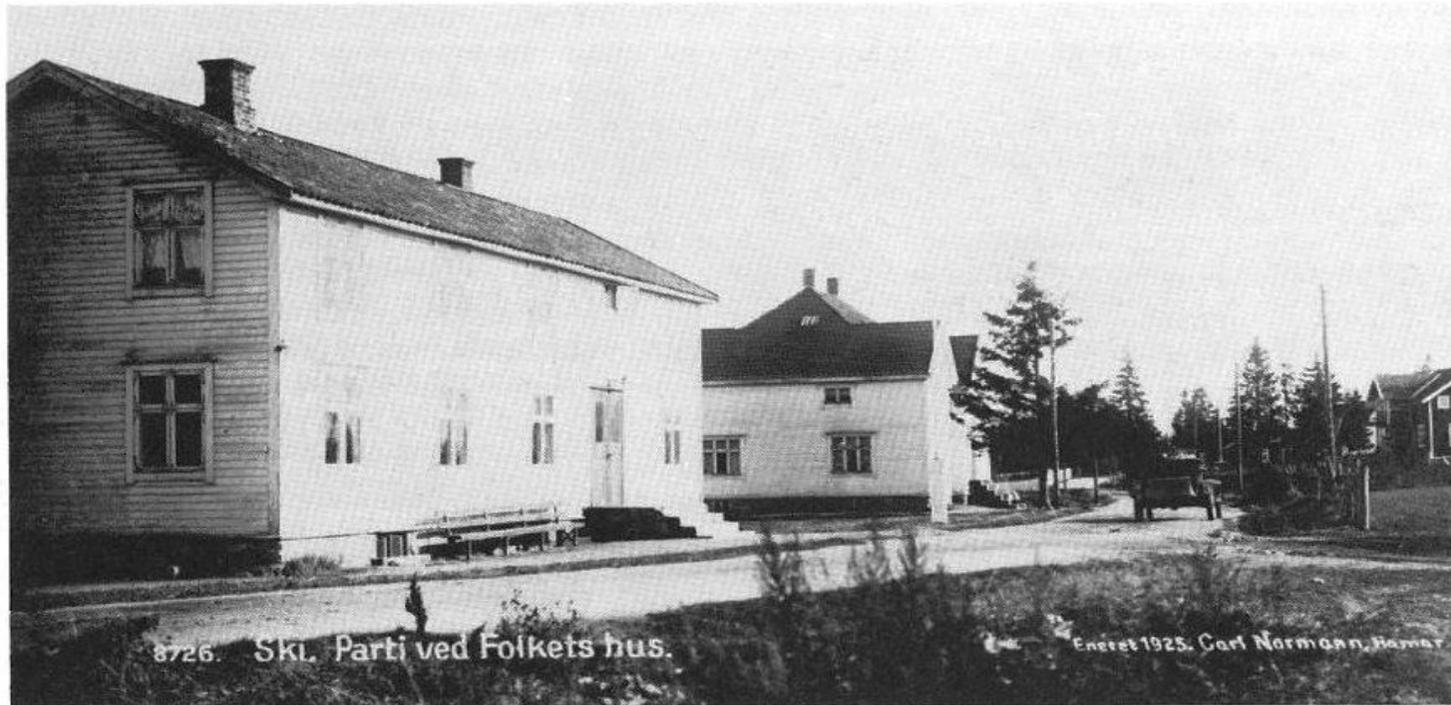
Som hovedtalere på den tiden kan nevnes Einar Gerhardsen (flere ganger), Håkon Lie og Trygve Lie. Som en kuriositet kan nevnes at Willy Brandt holdt flere kåserier i Folkets Hus. Tram-laget opphørte i 1940.

*Informanter:
Kari Næss og Majen Wagelie
Bilde nr.: 144:13*

Første rekke fra vestre: Kari Sørлие (Næss) og Ella Solheim. Andre rekke fra venstre: Gerd Solheim (Stuene), Rigmor Martinsen og Lilly Larsen. Tredje rekke fra venstre: Rolf Solheim, Fredrik Olsen, Fritz Olsen. Bakkerst: Knut Normann.

Parti ved Folkets Hus

Gamlevegen sett fra vest mot øst fra der hvor Ski Matsenter (tidl. Corner super) ligger i dag. Bildet er tatt i 1925. Folkets Hus er første bygning på venstre side. Den ble oppført samtidig med Samfunnsbygningen (1921). Vi ser blant annet den trappa som Tram-gjengen underholder fra, (på bildet ovenfor.) Trappa ble utvidet, og de fleste noe eldre Ski-borgere husker sikkert hvilken kamp det var om å stå først i køen for å komme inn på «kinematografens» barneforestilling.

Nabohuset er «Briskeli», hvor Kafé Bristol holdt til i mange år. Flere år før var

Abelone Kristensen («Vaterlandsdronningen») eier av stedet. Under en restaurering for noen år siden ble det funnet forskjellige ting (blant annet flere lommeur) bak innvendig panel. Et av lommeurene hadde eierens bilde og et annet hadde inskripsjonen R. Pedersen, Kongsvinger. Ovennevnte gjenstander kan muligens relateres til «husets» fortid med Abelone Kristensen.

I bakgrunnen til høyre ser vi «Heimen», huset til familien Brenna.

Bilde nr.: 033:0017

Sommer- avslutning

Etter det første skoleåret på Kontra skole i krigsåret 1943/44 samlet lærerinnen Hanne Claussen elevene fra klasse 1a til en hyggelig avslutning på Gamle Kontra. Sannsynligvis var det frivillig fremmøte siden ikke flere var møtt opp. Her er frøken og elever på plassen øst for Ski kirke antakelig klar til «råttent egg». Det som idag er asfaltert parkeringsplass, var da gresslette bare med en gangstripe på skrå frem til porten i kirkegårdsgjerdet.

Hanne Claussen var først lærer ved Gjedsjø skole i tre år og kom til Kontra skole i 1924. Hun bodde hos familien Sigurd Sjølie på Fagerli i Nordbyveien 9 til rett før 1940 da hun fikk leilighet på Gamle Kontra. Seinere var hun lærer ved Ski skole da denne sto ferdig i 1954 til hun gikk av med pensjon i 1958.

Jentene til venstre for frk. Claussen i ringen er to av hennes elever fra 3. klasse: Synnøve Sjølie (Moe) (med bror i 1. klasse) og Gunni Jordfald.

Videre ringen rundt: Thurid Hansen (Ottesen), Torger Nore, Frank Kaleb Jansen, Martin Carlsen (på Herusti), Thor Andreas Nielsen, Nils Ragnar Sjølie og Åse Marie Bergene (Opsahl).

*Informant: Torger Nore
Bilde nr.: 057:0002*

Ski Arbeiderungdomslags Leikarring 1923

Dette var en barneleikarring som holdt til på Folkets Hus og optrådte først og fremst her ved forskjellige anledninger. Repertoaret var norske sangdanser slike som Per Spelmann, Pål sine høner, Om mandagsmorran var're... De danset også reinlender med turer akkompagnert av egen sang og nynning.

Av deltakerne i leikarringen som her er fotografert på trappa utenfor Folkets Hus finner vi to av døtrene til skomaker

Kristiansen i bakerste rekke. Leif kom nordfra da faren bosatte seg i Ski mens han var stortingsrepresentant. Randi og Hans var barn av treskjærer Carl Christoffersen som kom til Ski da Sleipnæs etablerte seg i Holteveien. Han var den første formann i Ski Turn- og Idrettsforening. Rolf var i alle år maskinsetter i Østlandets Blad.

*Informant: Randi Skoghus
Bilde nr.: 095:0007*

Første rekke: Maren Kristiansen, ? , Sverre Mathisen, Randi Christoffersen (Skoghus) og broren Hans Nærup Christoffersen.

Andre rekke: Søren Kristiansen, Bertha Kristiansen, Hjørdis Wik, Leif Bugge.

Bakre rekke: Margit Kristiansen (gift i Sverige), Halfdan Kippenes, Gudrun Østreng, Rolf Andreassen, Gulveig (?) Kristiansen (Høytorp, søster til Margit), Ellen Enger (halvt skjult), ?

Ut på oppdrag

Materialforvalter Asbjørn Simensen ble ansatt ved A/S Gruber-nes Sprængstofffabriker i 1919, to år etterat firmaet startet virksomheten på Drømtorp, et par kilometer øst for tettbebyggelsen rundt Ski stasjon. Da krigsårenes høykonjunktur tok slutt, gikk bedriften over til produksjon av sprengstoff til sivilt bruk. Største avtaker av dette var norske bergverk, men også vei- og jernbaneanlegg og i landbruket ble produktene brukt til sprengning av grøfter og stubber bl.a. På bildet som er tatt i 1927 er Simensen ute i oppdrag med fabrikkens kjøredøning.

«Sprengen» var lenge den største industribedrift i vår kommune, og sirenen som tutet ved arbeidstidens begynnelse og slutt var et fast innslag i Skiborgernes dagligliv. I 1968 fikk Simensen Kongens fortjenestemedalje for sine 50 år i bedriften. Da han gikk av for aldersgrensen i 1972, var han en av de få av den gamle garde som hadde fulgt fabrikkens nesten helt fra begynnelsen, gjennom vekslende konjunkturer og tysk okkupasjon.

Året i forveien hadde nye produksjonsmetoder og en endret

markedssituasjon ført til fusjonering med hovedkonkurrenten og under navnet DYNO Industrier fortsatte produksjonen ved anleggene på Ski.

Men i 1984 var det slutt. Etter nedleggelsen har Ski Næringspark overtatt fabrikk-områdene og en rekke bedrifter har etablert seg, noen i de gamle bygningene,

men de fleste i nye, moderne lokaler.

*Kilde:
Per A. Krogstiel/Follominne 1985
Bilde nr.: 152:0016*

Badeliv i Fosstjernet

Hvem skulle tro at det en gang var badeliv i Fosstjernet nær Langhus stasjon? Det er mange Langhus-beboere som tok sine første svømmetak der.

Bildet som er fra 1948, viser fra venstre: Randi Særvold, Kjell Særvold og Per Einar Fjeldstad.

Badestedet var der hvor det i dag står benker langs Sloravegen (der man mater endene). Her var det en liten vik før Sloravegen ble ombygd.

På den andre siden av tjernet sees et sva-berg som også ble benyttet som badested.

I 1963 tok doktor Paul Anker Jensen prøver av vannet, og de viste at det ikke

var tilrådelig å bade her lenger. Det var utslipp av kloakk fra den voksende villabebyggelsen som var årsaken.

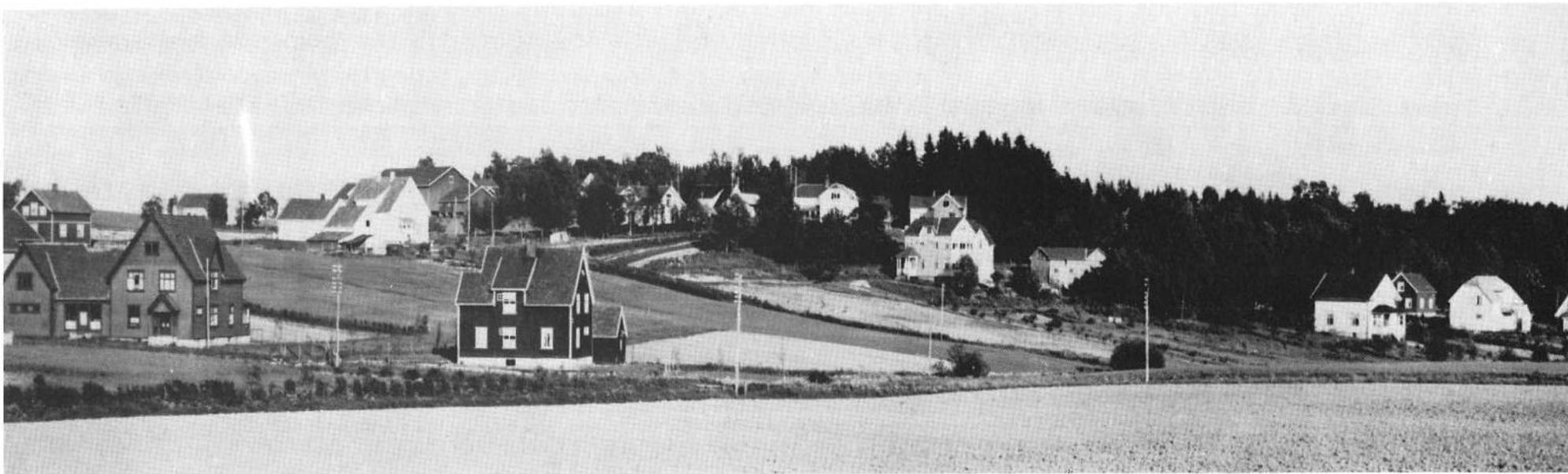
Fosstjernet ble om vintrene måket og gjort i stand til skøytebane. I 1965 var forurensingen så stor at det la seg en gul hinne på isen. Da ble det også slutt med vintersporten.

Men etter at problemet med kloakken ble løst, kan man igjen se folk skøyte på isen her.

Informant: Ottar Røe

Foto: Einar Fjeldstad lånte oss bildet

Nedre del av Ellingsrud 1929

Fotografen, som hadde plassert seg i nærheten av lokomotivstallen i Ski, har her forevignet villabebyggelsen på nedre delen av Ellingsrud. Jordet nærmest fotografen tilhørte Nordre Finstad, og villaene lengst til høyre var utskilt fra denne gården. Nåværende Åsvegen skimtes der vi ser lyktestolpene.

Som utgangspunkt for en oversikt over de enkelte villaer på bildet starter vi ved den store villaen nederst til venstre:

Villanavnet er *Hovland*, og det var byggmester Olaus Johansen som oppførte og eide det fra 1923. På slutten av 1920-tallet var det kolonialforretning i midtpartiet. Eieren het Rui.

Villaen til høyre er *Lerdal*. Denne ble oppført omtrent samtidig som Hovland av samme byggmester som også var eier. Villaen til vens-

tre for Hovland er *Wendelborg*. Den ble oppført i 1919. Gjennom en årrekke var lokomotivfører Gundersen eier. Mellom takene på Hovland og Wendelborg sees *Eibakk*.

Over høyre fløy av Hovland sees uthuset til villaen *Rognerud*. Foran Rognerud har vi *Løkkevang* som ble oppført i 1923 for skreddermester Ole Løkke. Til høyre ser vi uthuset på Ellingsrud gård. Våningshuset skimtes så vidt inne blant trærne. I 1929 var det brødrene Sæthre som drev gården.

Til høyre for gården ser vi tre hvitmalte villaer oppført i mur. Den første av disse er *Torshaug*. Det ble oppført i 1911 og eier rundt 1929 var gårdbruker Sigurd Bergseng. Videre til høyre *Haugerud* fra 1910 der skreddermester Ole Løkke bodde før han flyttet til Løkkevang.

Videre følger *Gran*, oppført i 1909. Den første eier var Wilhelm Klose, sjef for Landbrukets prissentral. Nedenfor ligger *Aspeli*. Villaen ser ut slik den ble etter påbygging i 1919.

Beverly som ligger i Eikelivn. ble bygd i 1923. Malermester Anton Hansen bodde her i 1920-årene. Villa nummer to fra venstre er *Aspelund* fra året 1923. Eier her var August Hansen, smed ved jernbanen. Nest ytterst til høyre ser vi *Solhella*, som ble oppført i 1923 og eier gjennom mange år var lokomotivfører Øivind Lund. Lengst til høyre villaen *Alfheim* oppført i 1920-årene. I 1929 bodde bryggeriarbeider Oscar Hansen her.

*Informanter: Villaeierne m.fl.
Bilde nr.: 180:001*

Ski sentrum på 1920-tallet – «Villabyen»

På denne tiden skjedde det store forandringer i Ski sentrum. Mange nye hus ble bygget. Bakgrunnen for denne veksten lå delvis i arbeidet til Ski Reguleringskommisjon som ble vedtatt i 1916. Denne la grunnlaget for den veistrukturen vi finner i sentrum i dag.

Bildet er tatt fra *Tun*, en murvilla som nå er panelt og ligger på hjørnet av Kirkevegen og Skolevegen.

Villaene som ligger nedenfor jordet, hadde sine hager ned til Idrettsvegen. Denne sentrumsveien hadde en standard som gjorde at den på folkemunne gikk under navnet «Svinestien».

De tre villaene på rekke er fra venstre: *Rangheim*, bygget for lokomotivfører K. A. Svendsen, *Jensvold*, bygget for lokomotivfører Sven Brastad, og *Engseth*. Alle tre villaene ble bygget i 1920. På grunnen til Rangheim finner vi idag Idrettsvegen 20 med bl.a. Ski Bibliotek, og i forhagen til eiendommen Jensvold har bl.a. Follo Politikammer flyttet inn. Men Engseth ligger fortsatt på plass og er idag nærmeste nabo til Ski Rådhus. Her bodde enkefru Randine Bjørnstad frem til huset ble solgt i 1930 til Skis nye lens-

mann Willy Westgård. Ski lensmannskontor lå da i annen etasje her. På tomten mellom Jensvold og Engseth ble *Glitne* bygget i 1938. Den står også fortsatt!

Den store bygningen på skrå foran Engseth er *Samfundsbygningen* som er beskrevet tidligere. Denne ble bygget i 1920/21 og brant ned i 1937. Det er uthuset til denne vi ser helt til høyre på bildet. Her var det utedo for «Herrer» og «Damer» i hver sin ende og staller til 7 hester.

Lengst bak ser vi den tidligere *Refsum-gården*. Her finner vi idag DnB-gården.

Til venstre for Samfundsbygningen ser vi *Sveaborg*, som ble bygget for vognmann Ivar Hansen i 1919. Her er vi på høyde med Ski Restaurant idag.

Det hvite huset til venstre for Jensvold var Sigdestad. Det ble bygget i 1921 og tilhørte drosjeeier Reidar Ødegård. Nå er tomten en del av parkeringsplassen i Torgvegen. Som en skjønner har Ski sentrum i dette århundret vært i rivende utvikling.

Informant: Svein B. Lie
Bilde nr.: 033:0011

Bjørnebråten gård år 1904

En søndagspyntet gårdbrukerfamilie fra århundreskiftet: Christian Jensen Bjørnebråten (f. 1862), hans kone Ragna (f. 1872) og deres barn. Fra venstre Jens, som drev kolonialforretning på Kirkevegen 1927–64, Karen, i mange år helsesøster i Ski, Ruth, Konstanse og Edel. Yngstebarnet Arnt, som overtok bruket etter sin far, ble født året etter bildet ble tatt.

Stuebygningen er typisk for sin tid; den er av laftet tømmer kledd med umalt panel. Den står fremdeles, men er påbygd og ombygd flere ganger. I en periode rommet huset også Telegrafverkets bisentral.

Christian Jensen, som var tredje generasjon på Bjørnebråten, vokste opp i en tid da gårdbrukerne i de østlige deler av bygda fraktet sine produkter til Kristiania på den gamle byveien som gikk over Oppsand og gjennom Bekkevarskogen forbi plasser med farverike navn som Smerta og Skremma. Litt lenger nord, i bakken opp fra Wellumstadvika, står det Rævven i det gamle amtskartet fra 1827. Stedet hette nok det i dagligtalen, men i nyere kart ble det omdøpt til Rumpen. Dro man sør over Østre Kongevei forbi Bilitt og plassene Nøda og Pina, fortalte navnene også der om bratte bakker og tungvindte bruk i ytterkanten av den dyrkbare jorda.

Siggerudvegen fikk ny trasé mellom Midtsjø- og Nærevannet og forbi Bjørnebråten i 1887/88.

Skogbygda i Ski var lenge en nokså avsides del av Kråkstad herred, men i siste halvdel av forrige århundre vokste folketallet raskt, og det ble bygd skole på Siggerud i 1864 og året før hadde Gjedsjø krets fått sitt skolehus rett øst for Jørgenrudkrysset. I toppåret 1870 var det 89 elever her, men senere sank det noe slik at da Jens Bjørnebråten gikk i småskolen, var tallet omkring 60.

Størrelsen på denne søskenflokket var vanlig ved århundreskiftet, men siden har tobarnsfamilien blitt alminnelig. Da det i 1980-årene kom en drastisk nedgang i elevtallet i Gjedsjø (12 stykker i 1988), ble skolekretsen vedtatt nedlagt f.o.m. skoleåret 1990/91. Men prognosene sier at om fem år vil over 40 elever søgne til den gamle grendeskolen.

Informant: Ivar Johnsen
Bilde fra Historielagets arkiv

Pause i arbeidet

Fotografen, en slekting fra Kristiania, har her fått familien Karlsen til å posere utenfor kjøkkenvinduet på småbruket Myrvoll (ved Kroerveien/Holt) i 1918. De har tydeligvis tatt seg en liten pause i hverdagslivet.

Milla Alette (50 år da bildet ble tatt) og Jo-

han Theodor (52 år) hadde i mange år slitt på husmannsplasser i Kroer og Kråkstad, før de i 1918 kjøpte dette stedet. Theodor kunne fortelle at han alt fra tidlige barneår måtte ut i arbeid som gjetergutt. Sko hadde han ikke, så det kunne være svært kaldt på enkelte

høstdager. Han var da nødt til å passe på når et av dyrene urinerte for å få litt varme i føtterne.

Milla var også tidlig ute i arbeidslivet som hjelpejente på gårder. Til sammen fikk de 10 barn, hvorav en døde som spedbarn og en annen druknet i en gårdsbrønn.

Myrvoll ble skilt ut som eget bruk i 1842. En kort periode før 1918 var det også butikk til høyre for inngangen.

*Informant: Ruth Habberstad
Bilde nr.: 136:0001*

Stående fra venstre: Karine (f.1848, Millas mor), Milla (1868–1959), Theodor (1866–1921) med sønnen Jens (8 år). Sittende fra venstre: Arvid Odven (slekting på besøk), Ragna (datter, 10 år, gift Johansen) og Ruth (datter, 8 år, gift Habberstad). Den lille jenta er barnebarnet, Gudrun Myrvoll (1 år, gift Tharaldsen).

Fiske rett etter århundreskiftet

Bildet som er tatt i 1909 på Øvre Nordfjeld (ved Fjell gård på veien til Bysetermåsan), viser stående fra venstre: Ragna Bjørnstad (tannlege) og Inger Johanne Bjørnstad. Sittende fra venstre: O.J. Bjørnstad (advokat) og Thorleif Hemsen (dyrlege). At hensikten med turen blant annet var å fange fisk, viser de lange fiskestengene de holder i hendene. Trolig var det ørreten i Bindingsvann og bekkene til og fra som lokket. Fjeld, med Øvre Nordfjeld, eides på den tiden av Kjær & Co. Nordfjeld ble trolig brukt av arbeidere som jobbet for Kjær.

På bildet sees ikke Nedre Nordfjeld. Det kan nevnes at huset der var oppført av tømmer fra en plass med navnet Slåttebråtan som lå mellom Eriksvann og Skjelbreia i Østmarka. I 1990 ble Øvre Nordfjeld restaurert (ombygget). En kom da over en tømmerstokk med følgende inskripsjon: «bygt af nyt tømer i 1799 ombygt 1880 af ved i samme aar 1799 Kristian Olsen».

*Informanter:
Steinar og Svein Gundersen
Bilde nr.: 036:0011*

Jakt nær Ski sentrum

Her er kjøpmann H. P. Bjørnstad og sønnen Jorulf på jakt i Vardeåsen (i området bak Ski sykehus). Bjørnstad jaktet ofte i dette terrenget og da spesielt etter hare. Bildet er derfor trolig fra en slik tur, antagelig i 1905.

Mange av Bjørnstads kamerater fra Kristiania deltok ofte på disse jaktturene. Ved siden av spenningen med selve jakten skulle det også kokes kaffe og stekes flesk ute i naturen. I det Bjørnstad'ske hjem var søndagsmiddagen fra tidlig høst til henimot jul

tilberedt av vilt som husbonden selv hadde skutt.

I begynnelsen av 1800-tallet var elgbestanden meget lav for deretter å ta seg opp utover i århundret. På 1900-tallet var tilveksten meget stor. Det siste kan også sies om rådyr som først ble observert i vår fauna fra 1900. Fram mot begynnelsen av 1800-tallet var det et stort antall rovdyr i skogene her, så dette er nok forklaringen på den lave elgbestanden. Den siste ulven ble skutt her i bygda omkring 1850 ved Berger gård i Kråkstad.

Av andre rovdyr er det bare å henvise til stedsnavn som Gaupestein og Bjønemyr.

*Informant:
Tulla Bjørnstad*

*Kilde:
«Kråkstadboka», bind 1
Bilde nr: 174:0106*

Nygård

Eiendommen «Nygård» lå på hjørnet av Jernbanevegen og Åsenvegen inntil 1977 da den ble revet for å gi plass for det nye forretningsbygget til Johs. Lislrud. Under rivingen kom det for dagen at det var benyttet ukvistet tømmer i den sydligste delen, noe som kan bety at den stammet fra 1700-tallet. Huset ble ombygd til forretningsgård antagelig i 1890-årene og påbygget på nordsiden er av enda yngre dato.

Det er kjent at landhandler Adolf Refsum leide lokaler i gården i tidsrommet 1898–1909.

Bildet er høyst sannsynlig tatt først på 1920-tallet da eieren var en los Baltzersen. I 1922 kjøpte bakermester

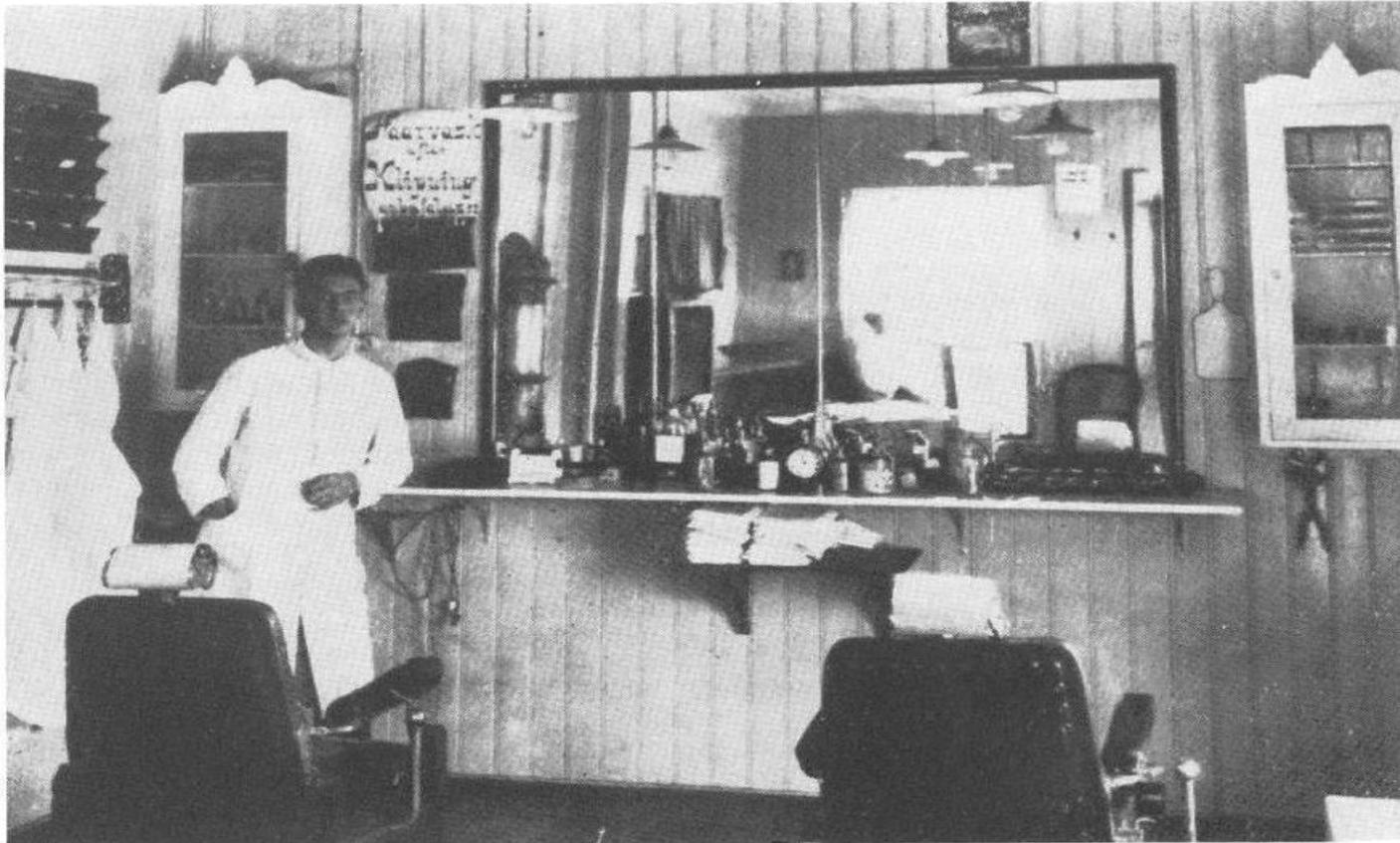
O. Hunseth gården og startet sitt Conditori & Maskinbakeri her. Den forrige eiers svigersønn, Wangård, hadde startet bakeriet under verdenskrigen i bygningen til høyre; det var kullfyrt til langt ut i 1960-årene.

Wangårds Café som senere ble overtatt av fru Nilsen, ble med tiden nedlagt. Glassverandaen ble fjernet, og Hunseth innredet sitt bakeriutsalg i sydenden av huset. Midt på fasa-

den var inngangen til firma Ole Løkke A/S. Skreddermester Løkke hadde tidligere holdt til i «Postgården» tvers over veien, men flyttet på slutten av 1920-årene sitt verksted hit og drev i en årrekke også herrekonfeksjonsforretning.

Informant: Ivar Johnsen
Bilde nr.: 041:0023

gård **Barberforretningen i Nyborg**

Ski Barberforretning ble opprettet av barber Monsen i 1912. Den 1.1.1917 begynte Karsten Kristoffersen som læregutt hos hans etterfølger Holger Pettersen og nøyaktig fem år senere overtok han forretningen.

Sammen med sin kone og to sønner drev barbermester Kristoffersen Ski

Dame- og Herrefrisørsalong til rett før huset ble revet. Han nedla virksomheten ved årsskiftet 1975/76 etter 59 år i faget – på samme sted!

*Informant: Ivar Johnsen
Bilde nr.: 041:0023*

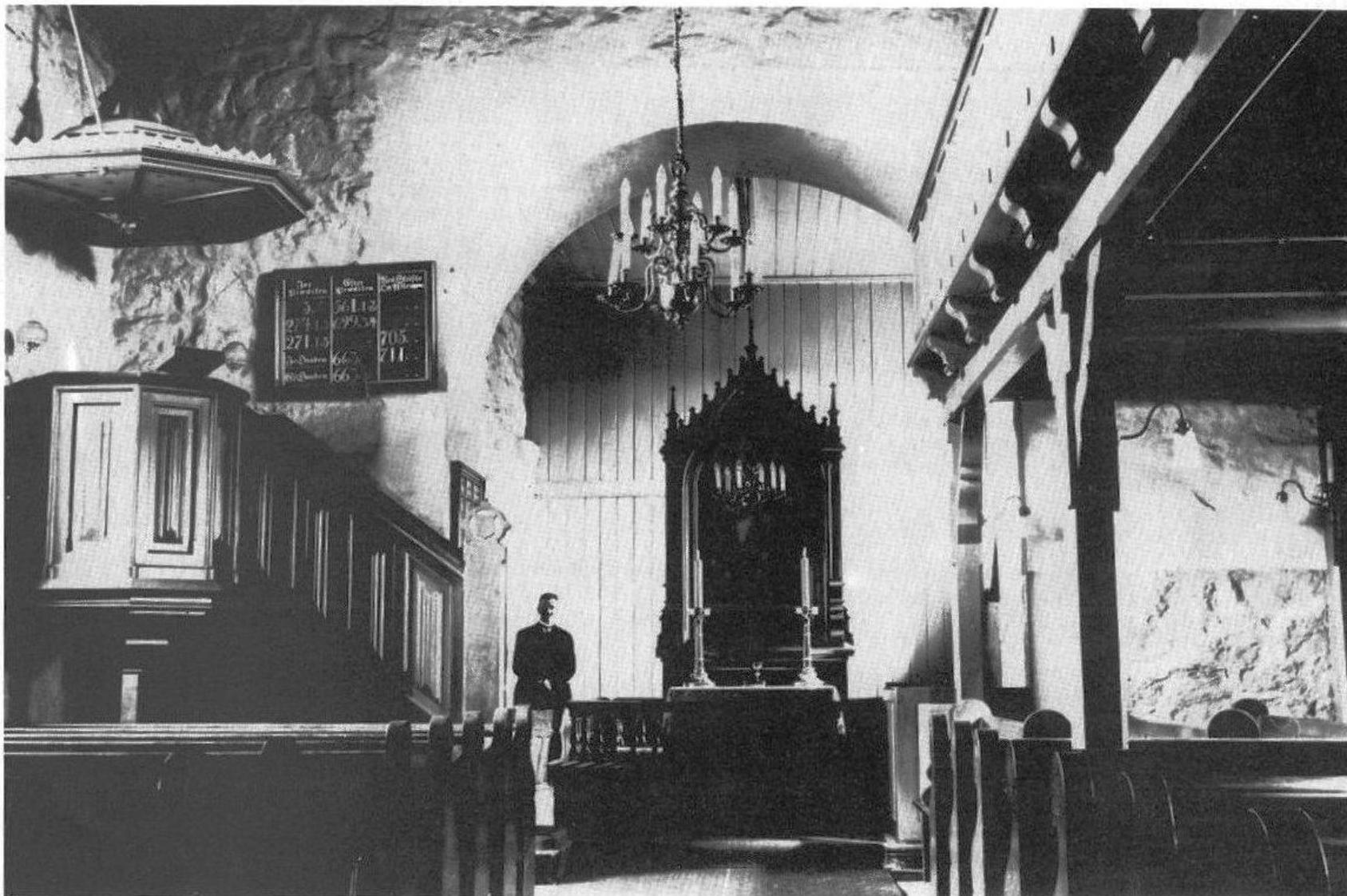
Ski kirke før restaureringen i 1935

Ski kirke gjennomgikk to store ombygginger i årene 1860 og 1935.

Bildet som er tatt mot koret, viser hvordan interiøret så ut før 1934. Etter at dette bildet ble tatt, ble det gjort følgende forandringer i 1935:

Rammen rundt altertavlen (fra 1860) ble erstattet med en ny. Det samme var tilfellet med alterringen. Prekestolen, fra 1860, erstattet med en ny og flyttet til sørsiden i skipet. Søndre galleri, også fra 1860, ble revet og et nytt oppført langs nordveggen. I 1934 ble det bak alteret i koret oppført et sakristi i mur. Som vi ser på bildet, var koret delt med en panelvegg (1860–1934) for å gi plass til sakristiet. Arkitekten for det gamle nybygget i 1934 var Ole Stein, og det var også han som stod for ledelsen av restaureringen i 1935.

Altertavlen, laget av Th. Holmboe i 1890, er en kopi av Adolph Tidemands original i Bragernes kirke. Den ble skjenket kirken av Marie Rasmusdatter Monsrud. Alterstakene, av plett i nygotikk, var en gave fra Maren Helene Ruud i 1888. Fra taket i skipet henger «i sømmelig Messing lysse Crone med 12 armer udj til Kirkchen foræret af SL Jørgen Andersson lensmand». Den bæ-

rer forøvrig årstallet 1666. Jørgen A. Brochmann bodde på Finstad gård, hvor han utøvet sitt embete som lensmann og landkaptein. Døpefonten, inntil korbuens nordlige side, er hugget ut av et stykke kleberstein og for-

met i romansk stil. Før 1860 var det kun «en lille snæver indgang til Choret». Den ble utvidet og er slik som den er i kirken i dag.

Personen på bildet er kirketjener og graver Karl Johansen.

Kilde:
Sigrid og Håkon Christie:
Norges kirker Akershus bind 2
Bilde nr.: 128:0002

Organist i en mannsalder

Organist Johan Hansen (1869–1956) ved det gamle orgelet i Ski kirke. Dette var bygd i Tyskland i 1890. Ski kirke fikk nytt orgel i 1953. Tidspunktet da bildet ble tatt, kan være i 1943 ved Hansens 50-års jubileum som organist.

Han var ektefødt Nordby-gutt og forble å være Nordby tro gjennom et langt liv. Hjemstedet var Høisand, som ligger ved kongeveien fra Nygård mot Stuene. Han

utdannet seg som smed, men hans lærerinne på skolen, frk. Augelstad, oppdaget tidlig hans store musikalske begavelse. Allerede som 18-åring ble han organist i Nordby kirke. Etter oppfordring fra daværende sogneprest Schult søkte han og fikk jobben som organist i Ski kirke fra 1. februar 1893. Samtidig studerte han ved Musikkonservatoriet i Kristiania. Der tok han en glimrende eksamen i 1896. Hans dyktighet gjorde at han godt kunne søkt bedre betalte organiststillinger, men kjærligheten til bygda var for stor. Det kan her nevnes at organiststillingen i Ski var lønnet med kr. 100 pr. år i 1893. I 1926 var den steget til kr. 1500.

I alle år vandret han mellom hjemstedet og Ski, vinter som sommer i all slags vær. Ved siden av å være organist holdt han kirkekonsserter, ledet sangforeninger i Ski og Ås og underviste i piano- og orgelspill. Tenk på alle de milene denne karen må ha tilbakelagt i kommune Ås og Ski (Kråkstad). Det var derfor høyst fortjent at han fikk Kongens Fortjenestemedalje i sølv (1938) for sine mange gjøremål. Hansen hadde forøvrig en god helse, og det nevnes ved 50-års jubileet i Ski at han ikke hadde forsømt en eneste gudstjeneste. Organiststillingen i Ski varte til 1953, og i Nordby kirke til rett før han døde. Dette må være noe av en rekord, da det blir 60 års tjeneste i Ski og hele 69 år i Nordby kirke.

*Informanter:
Gerd Gulli Hansen og Åse Hansen
Bilde nr.: 194:0001*

Takk!

Vi takker alle som har hjulpet oss med bilder og opplysninger til årets kalender. Takk også til alle som hjelper oss med å selge kalenderen.

De fleste bildene finnes i Ski Historielags fotoarkiv, og Forbundsmuséet har hjulpet oss med fotoarbeidet.

Østlandets Blad har trykket kalenderen for oss.

Kari Krosshavn

Ivar Johnsen

Torger Nore

Bjørn Myrvoll